

JÄTEPOLIITTINEN OHJELMA VUOTEEN 2030

ARJEN KIERTOTALOUS | YMPÄRISTÖVASTUULLISUUS | ASIAKASLÄHTÖISET PALVELUT

Savo-Pielisen alueen kunnat

Juuka, Kaavi, Konnevesi, Kuopio, Lieksa, Nurmes, Outokumpu, Pieksämäki, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi ja Vesanto

SISÄLTÖ

1. Johdanto	3
2. Etusijajärjestys jätehuoltoa ohjaavana periaatteena	4
3. Jätehuollon vastuunjako	5
4. Ohjelman valmistelu	6
5. Yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet	7
5.1 Jätteettömyys ja vastuullinen kuluttaminen	8
5.2 Kattava materiaalien kierto ja korkea kierrätysaste	11
5.3 Asiakas- ja ympäristölähtöiset jätehuoltopalvelut	13
6. Ohjelman seuranta	15
7. Ohjelman vaikutukset	16
8. Ohjelman hyväksymispäätökset	18

1. JOHDANTO

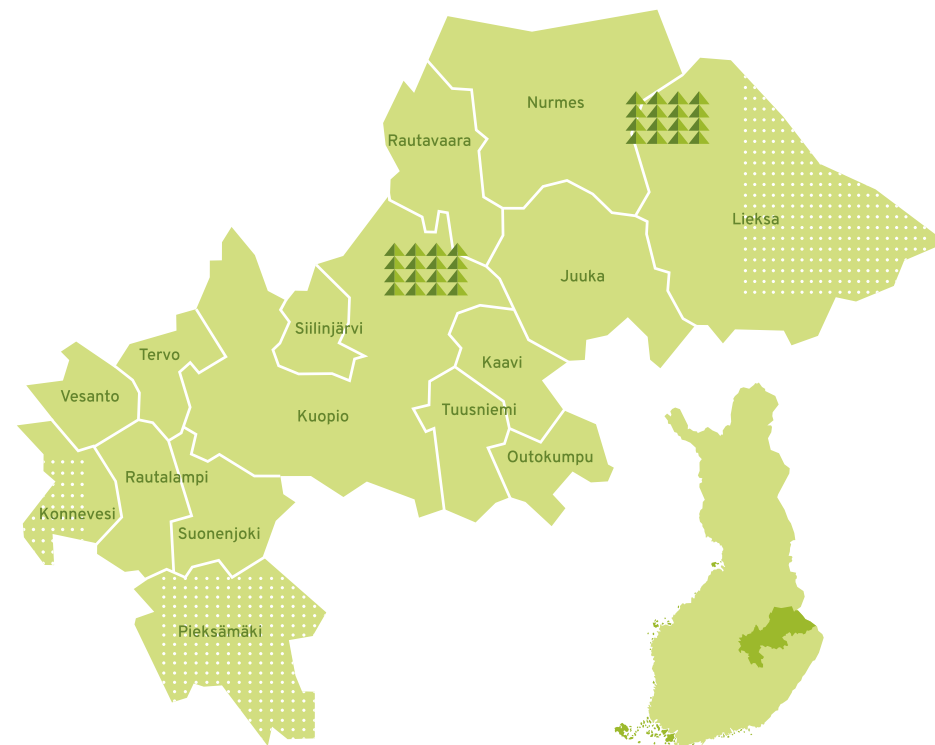
Jätepoliittinen ohjelma on Savo-Pielisen jätelautakunnan ja Jätekuikko Oy:n toimialueen kuntien yhteinen näkemys siitä, miten seudun jätehuoltoa toteutetaan ja kehitetään ohjelmakaudella 2023-2030. Jätepoliittisessa ohjelmassa kunnat asettavat yhteisiä kehittämistavoitteita kunnan vastuulle kuuluvalla jätehuollolla ja määrittelevät tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisia toimenpiteitä. Jätepoliittinen ohjelma ohjaa myös kuntien omaa toimintaa kiertotalouden edistämiseksi. Kunnan vastuulle kuuluu jätelain mukaisesti asumisessa syntyvän jätteen sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollon järjestäminen.

Yhteisten jätepoliittisten linjausten määrittely on erityisen tärkeää kuntien hoitaessa jätehuollon palvelu- ja viranomaistehtävät yhdessä. Jotta jätehuoltoa voidaan toimialueella kehittää pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti, tarvitaan yhteistä jätepoliittista näkemystä sekä kaikkien osapuolten sitoutumista yhteisesti hyväksytyjen toimenpiteiden toteuttamiseen. Ohjelmassa hyväksytyt suuntaviivat ohjaavat kuntavastuullisen jätehuollon toimijoiden päätöksentekoa ja kuntalaisille järjestettävän jätehuollon palvelutason määrittelyä.

Jätepoliittinen ohjelma edistää valtakunnallisen jätesuunnitelman tahtotilan saavuttamista paikallisesti ja tukee kuntien omia kuntastrategioita. Ohjelma edistää kiertotalouden toteutumista sekä lainsäädännön asettamien kierrätystavoitteiden saavuttamista. Jätepoliittinen ohjelma tukee osaltaan toimialueella tehtävää ilmasto- ja ympäristövastuullisuustyötä. Lisäksi ohjelman avulla voidaan edistää kestävä kehitystä kunnallisessa jätehuollossa.

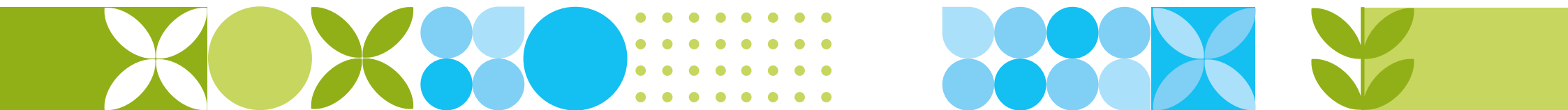
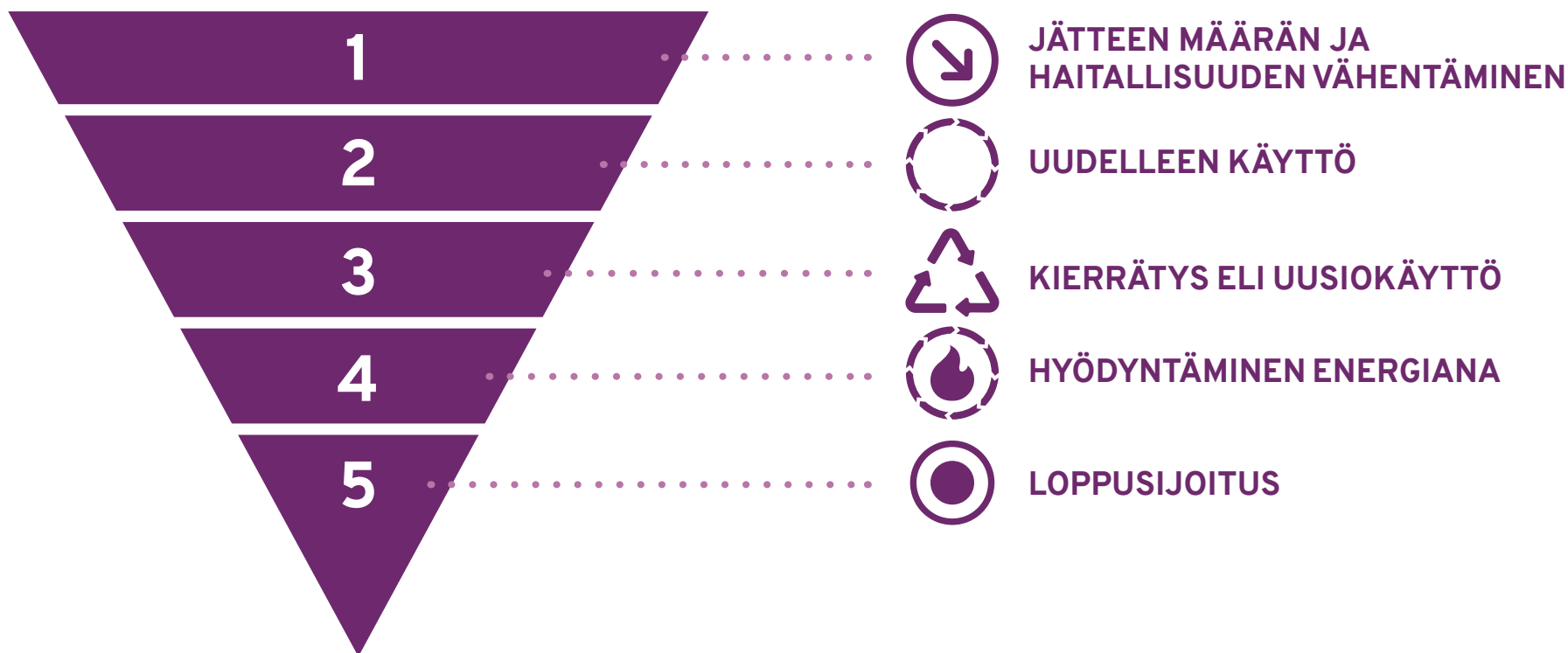
Jätepoliittinen ohjelma koskee seuraavia kuntia: Juuka, Kaavi, Konnevesi, Kuopio, Lieksa, Nurmes, Outokumpu, Pieksämäki, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi ja Vesanto.

Kunnat hyväksyvät jätepoliittisen ohjelman. Ohjelma on voimassa vuoteen 2030 tai siihen asti, kunnes seuraava jätepoliittinen ohjelma hyväksytään.

2. ETUSIJAJÄRJESTYS JÄTEHUOLTOA OHJAAVANA PERIAATTEENA

Jätelainsäädännön tavoitteina on edistää kiertotaloutta ja luonnonvarojen käytön kestävyttä, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, varmistaa toimiva jätehuolto sekä ehkäistä roskaantumista. Jätepolitiikkaa ohjaava keskeinen periaate on jätelakiin kirjattu yleinen velvollisuus noudattaa etusijajärjestystä.

3. JÄTEHUOLLON VASTUUNJAKO

Jätelainsäädännön mukaisesti asumisessa syntyvien jätteiden sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvien yhdyskuntajätteiden jätehuolto kuuluu kunnan vastuulle. Muut julkiset toimijat ja yritykset vastaavat itse jätehuollon järjestämisestä. Tuottajat vastaavat tuottajavastuun alaisten jätteiden jätehuollon järjestämisestä (mm. paperi ja sähkö- ja elektroniikka-romu). Pakkausten (muovi-, kartonki-, lasi- ja metallipakkaukset) jätehuoltoa tuottajat ja kunnat toteuttavat yhteistyössä.

Kunnallisen jätehuollon tehtävät voidaan jakaa jätehuollon palvelutehtäviin, jätehuollon viranomaistehtäviin ja jätehuollon valvontatehtäviin.

Jätehuollon palvelutehtäviä eli jätehuollon käytännön toteuttamista hoitaa toimialueella osakaskuntien omistama jäteyhtiö Jätekuukko Oy. Jätekuukon tehtäviä ovat mm. jätteiden keräyksen ja kuljetuksen järjestäminen, jätteiden vastaanotto, käsittely ja hyödyntäminen sekä jätehuollon neuvonta ja valistus.

Jätehuollon viranomaistehtäviä toimialueella hoitaa kuntien yhteinen jätehuoltoviranomainen Savo-Pielisen jätelautakunta. Jätehuollon viranomais-tehtäviä ovat mm. jätehuoltomääräyksistä ja jätetaksasta päättäminen, kiinteistöjen jätehuollon seuranta, jätehuollon palvelutason määrittely sekä jätepoliittisen ohjelman valmistelu.

Jätehuollon valvontatehtäviä hoitavat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset sekä alueen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset). Valvontaviranomaisten tehtäviin kuuluvat kunnallisen jätehuollon osalta mm. jätehuoltomääräysten noudattamisen valvonta ja roskaamisasiat.

Toimialueen kunnat vastaavat jäteyhtiön omistajaohjauksesta ja määrittelevät jätepoliittiset tavoitteet toimialueelle. Lisäksi kunnille kuuluu tiettyjä jätehuollon palvelutehtäviä, joita ei ole annettu kunnallisen jäteyhtiön hoidettavaksi (esim. vanhojen kaatopaikkojen hoito).

Kotitalouksien jätehuollon toimijat

Jätekuukko Oy

Jätehuollon palvelutehtävät

Savo-Pielisen jätelautakunta

Jätehuollon viranomaistehtävät

Kunnat

Omistajaohjaus ja strategiset tavoitteet

Valvontaviranomaiset

(kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja ELY-keskukset)

Jätehuollon valvontatehtävät

Tuottajayhteisöt

Tuottajavastuun alaisten jätteiden jätehuollon järjestäminen

4. OHJELMAN VALMISTELU

Jätepoliittisen ohjelman valmistelu on annettu Savo-Pielisen jätelautakunnan tehtäväksi. Jätelautakunta hyväksyi joulukuussa 2021 projektisuunnitelman, jonka mukaisesti jätepoliittisen ohjelman valmistelu tehtiin vuoden 2022 aikana.

Jätepoliittisen ohjelman valmistelua varten perustettiin ohjausryhmä, joka ohjasi ja seurasi projektin käytännön toteuttamista. Ohjausryhmässä oli Savo-Pielisen toimialueen kunnilla seuduittainen edustus. Ohjausryhmään kuului kuntien teknisen toimen ja ympäristönsuojelun viranhaltijoita sekä jätelautakunnan, jätehuollon viranomaispalveluiden ja Jätekkukko Oy:n edustajat. Valmisteluun liittyvistä käytännön tehtävistä vastasi jätehuollon viranomaispalveluiden ja Jätekkukon edustajista koottu projektiryhmä.

Jätepoliittisen ohjelman valmistelun lähtökohtina olivat tulevaisuusajattelu ja eri toimijoiden laaja osallistaminen. Tavoitteena oli muodostaa mahdollisimman kattava kuva jätehuollon kehittämiskohteista sekä saada eri osapuolet sitoutumaan ohjelman tavoitteisiin. Valmistelussa turvattiin riittävät osallistumismahdollisuudet kaikille keskeisille tahoille, joita ohjelmassa tehtävät ratkaisut koskevat.

Keväällä 2022 järjestettiin neljä tulevaisuustyöpajaa keskeisten sidosryhmien edustajille, asukkaille ja kuntatoimijoille. Työpajat toteutettiin Sitran Tulevaisuustajuus -menetelmällä ja työpajoihin osallistui yhteensä 58 henkilöä. Työpajoissa haastettiin osallistujien tulevaisuuskäsityksiä, kuviteltiin jätteenkäsittelyä tulevaisuutta ja muodostettiin visioita vuodelle 2050. Työpajojen lopuksi etsittiin konkreettisia toimenpiteitä, joilla alueen kiertotaloutta ja jätteenkäsittelyä edistetään.

Keväällä 2022 toimialueen asukkaille ja luottamushenkilöille järjestettiin sähköinen kysely, jolla selvitettiin vastaajien näkemyksiä jätehuollon kehittämisen suuntaviivoista toimialueella. Kyselyyn saatiin vastausaikana 258 vastausta.

Tulevaisuustajuustyöpajat

Kunnat (2 työpajaa)

Kutsuttuina kuntien nimeämät omistajaohjauksesta vastaavat tahot, kuntien jätelautakunnan jäsenet, nuorisovaltuustojen edustajat sekä teknisen toimen, ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan, kaavoituksen ja tilahallinnon edustajat.

Sidosryhmät

Kutsuttuina tuottajayhteisöjen sekä paikallisten kuljetusyritysten edustajat sekä edustajat alueen ELY-keskuksista, maakuntaliitosta, oppilaitoksista (mm. Itä-Suomen yliopisto, Savonia-AMK), luonnonsuojelupiireistä, Itä-Suomen kiinteistöliitosta sekä alueen ilmasto- tai kiertotaloushankkeista.

Kuntalaiset

Kaikille toimialueen kuntien asukkaille avoin työpaja.

Tulevaisuustyöpajojen ja kyselyn tuloksena syntyneitä jätehuollon kehittämiskohteita työstettiin Jätekkukon ja kuntien näkökulmasta syksyllä 2022 kahdessa erillisessä työpajassa. Työpajoissa pohdittiin konkreettisia toimenpiteitä osallistamisen pohjalta muodostettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jätekkukon henkilöstölle järjestettyyn työpajaan osallistui 14 henkilöä eri tiimeistä ja kuntien jätehuollon yhteyshenkilöille järjestettyyn työpajaan osallistui 13 teknisen toimen ja ympäristönsuojeluviranomaisen edustajaa.

Edellä esitettyjen valmisteluvaiheiden ja niissä kerättyjen tietojen pohjalta jätehuollon viranomaispalveluissa koottiin yhteen jätepoliittisen ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet.

5. YHTEISET TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

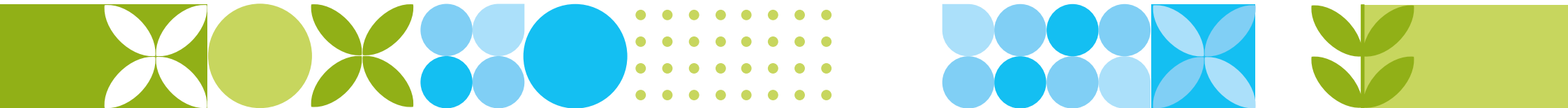
Jätepoliittisen ohjelman visio kuvastaa toimialueen tulevaisuutta, jossa kiertotalous toteutuu sekä asukkaiden että organisaatioiden toiminnassa. Toimintaa ohjaavat jätteettömyys, materiaalitehokkuus ja ympäristövastuullisuus. Eri toimijoiden välinen vuoropuhelu ja yhteistyöverkostot tukevat kiertotalouden toteutumista. Jätehuolto toimii sujuvana osana arkea.

Visiota toteutetaan kolmen asiakokonaisuuden alle koottujen tavoitteiden ja toimenpiteiden kautta.

Asiakokonaisuudet ovat;

- Jätteettömyys ja vastuullinen kuluttaminen
- Kattava materiaalien kierto ja korkea kierrätysaste
- Asiakas- ja ympäristölähtöiset jätehuoltopalvelut

Visiomme tulevaisuuteen
Arjen kiertotalous toteutuu alueella ympäristöä kunnioittaen yhteistyön ja asukkaiden tarpeita palvelevan jätehuollon voimalla.

5.1 Jätteettömyys ja vastuullinen kuluttaminen

Kunnat toimivat kiertotalouden edistäjinä ja mahdollistajina ja näyttävät esimerkkiä jätteettömyydessä. Toimialueella on vahvaa kiertotalousosaamista ja -koulutusta. Vastuullinen ja kestävä kuluttaminen on osa yksilöiden ja organisaatioiden toimintaa.

Indikaattori: Kotitalousjätteen määrä (kg/asukas)

Tavoite: Jättemäärä on vuonna 2030 pienempi kuin vertailuvuonna 2020

TOIMENPIDE	VASTUU
ESIMERKKINÄ TOIMIMINEN	
Sisällytetään kiertotalous kuntastrategiaan ja ohjelmiin. Otetaan jättepoliittisen ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet huomioon vuosittaisessa toiminnan suunnittelussa ja seurannassa.	Kunnat
Seuranta: <i>Kuntien strategiat ja toimintasuunnitelmat</i>	

TOIMENPIDE	VASTUU
KULUTUKSEN VÄHENTÄMINEN	
Hankintoja tehdään harkiten ja vain todelliseen tarpeeseen. Omistamisen sijaan hankitaan palveluita ja suositaan yhteiskäyttöä sekä lainaus- ja vuokraustoimintaa.	Kunnat
Kertakäyttöisten tuotteiden tai hyödykkeiden (esim. kertakäyttöastioiden) käytöstä luovutaan.	Kunnat
Ylläpidetään, huolletaan ja korjataan olemassa olevaa omaisuutta, kuten tavaroita, kalusteita, laitteita ja rakennuksia, jotta niiden elinkaari on mahdollisimman pitkä. Käytöstä poistetuille ja tarpeettomille tavaroille, kalusteille ja kalustolle etsitään uusi käyttökohde (esim. myydään huutokauppaportaalin kautta).	Kunnat
Resursoidaan voimakkaammin asenneilmapiiriin vaikuttavaan viestintään ja tavoitettavuuteen (esim. ostettu näkyvyys ja rohkaisevat esimerkit).	Jätekuukko
Edistetään vastuullista kuluttamista ja jätteen synnyn ehkäisyä suunnitelmallisen viestinnän avulla sekä panostetaan puolueettoman ja oikean tiedon jakamiseen (esim. uudelleenkäytön merkityksellisyys).	Jätekuukko
Seuranta: <i>Kuntien hankintaohjeet ja hankintapäätökset</i> <i>Toteutunut viestintä ja neuvonta sekä tavoitettavuuden arviointi</i>	

TOIMENPIDE	VASTUU
JÄTTEEN MÄÄRÄN VÄHENTÄMINEN	
Selvitetään keinoja jätteen määrän vähentämiseksi kunnan toiminnassa.	Kunnat
Seurataan ruokahävikkiä ja vähennetään ruokahävikkiä kunnan toimipisteissä.	Kunnat
Tuodaan uudelleenkäyttöä toteuttavia toimijoita yhteen ja edistetään kiertotaloustavaratalojen toimintaa.	Jätekuukko
Edistetään lainaus-, vuokraus- ja uudelleenkäyttötoiminnan edellytyksiä.	Kunnat, Jätekuukko
Asiakasviestinnässä hyödynnetään sähköisiä palveluita.	Jätekuukko, jätelautakunta
Seuranta: <i>Jäteastioiden tyhjennysmäärät</i> <i>Ruokahävikin määrä</i> <i>Toteutetut toimenpiteet uudelleenkäytön ja lainaamisen edistämiseksi</i> <i>Käytössä olevat sähköiset palvelut</i>	

TOIMENPIDE	VASTUU
VASTUULLISET HANKINNAT	
Sisällytetään kiertotalouden periaatteet kuntien hankintastrategioihin ja -ohjeisiin. Kehitetään hankintaosaamista ja jaetaan hyviä käytäntöjä, jotta vastuullisuus ja kiertotalouden periaatteet toteutuvat käytännön toiminnassa.	Kunnat
Hankinnoissa otetaan huomioon eri vaihtoehtojen ympäristövaikutukset. Käytetään kiertotaloutta ja jätteen synnyn ehkäisyä tukevia hankintakriteerejä (esim. KEINO-osaamiskeskuksen hyödyntäminen, Kiertotaloushankintojen käsikirja).	Kunnat
Hankinnoissa edellytetään kestävyyttä, laatua ja korjattavuutta sekä suositaan uudelleenkäyttöä.	Kunnat
Hankinnoilla edistetään kiertotalousratkaisuja (mm. biokaasu ja sähkö kuljetuksissa, uusiomateriaalit neitseellisten materiaalien sijaan).	Kunnat, Jätekuukko
Nostetaan tiedottamisessa ja neuvonnassa esiin palveluiden hankinta ja yhteiskäyttö sekä vaihtoehtoiset toimintatavat.	Jätekuukko
Seuranta: <i>Kuntien hankintaohjeet ja hankinnoissa käytetyt kriteerit</i> <i>Hankintojen vastuullisuudesta toteutetut koulutukset</i> <i>Toteutunut viestintä ja neuvonta</i>	

TOIMENPIDE

VASTUU

KASVATUS, KOULUTUS JA OSAAMINEN

Huomioidaan ympäristö- ja kestävyyskasvatus opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmissa.

Kunnat

Kuntien eri hallinnon aloilla on osaamista kiertotalouden edistämiseksi ja toteuttamiseksi.

Kunnat,
Jätekukko

Panostetaan ympäristökasvatukseen tarjoamalla aktiivisesti valistusta ja materiaaleja kouluille ja oppilaitoksille.

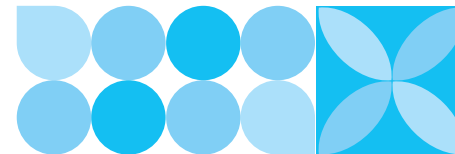
Jätekukko

Kaikkia ikäryhmiä aktivoidaan arjen kiertotaloustekoihin, jotka ovat vakiintuneet myös osaksi organisaation toimintaa esim. ekotukitoiminnan tai vastaavan avulla.

Kunnat,
Jätekukko

Seuranta:

*Kuntien opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmat
Osaamisen edistämiseksi toteutetut toimenpiteet
Tilaisuuksien ja osallistujien määrä
Käytössä oleva koulutusmateriaali*

5.2 Kattava materiaalien kierto ja korkea kierrätysaste

Eri toimijoiden välinen vuoropuhelu ja yhteistyöverkostot edistävät kiertotaloutta. Uusiomateriaaleja käytetään kattavasti. Sekajätteen määrä on kääntynyt pysyvästi laskuun ja kierrätysaste on valtakunnallisia tavoitteita korkeampi.

Indikaattori: Kierrätysaste (%)

Tavoite: Vuonna 2030 kierrätysaste on 65 %

TOIMENPIDE	VASTUU
YHTEISTYÖ, TUTKIMUS JA KEHITYSTOIMINTA	
Panostetaan kiertotalouden tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimintaan (esim. tehdään ja tuetaan kokeiluja, pilotoidaan uusia ideoita kokeilupalveluhankintojen avulla, osallistutaan kiertotaloushankkeisiin).	Kunnat, Jätekuikko
Verkostoidutaan ja tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaitosten, tutkimuslaitosten sekä alueen yritysten ja yhdistysten kanssa.	Jätelautakunta, kunnat, Jätekuikko
Panostetaan yhteistyön kehittämiseen ja asiantuntijuuden sekä hyvien käytäntöjen jakamiseen kuntien, viranomaisten ja jäteyhtiöiden kesken.	Jätelautakunta, kunnat, Jätekuikko
Seuranta: Toteutetut kokeilut tai hankkeet Tilaisuuksien ja osallistujien määrä	

TOIMENPIDE	VASTUU
KIERTOTALOUSLIIKETOIMINTA	
Edistetään kiertotalousyritysten sekä muiden kiertotaloutta edistävien tahojen (esim. yhdistykset, säätiöt) toimintaedellytyksiä (mm. maankäytön suunnittelu, yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen tuki).	Kunnat
Otetaan käyttöön vapaaehtoisia (Green deal) sopimuksia, joilla edistetään kiertotalouden toteutumista.	Kunnat
Kuopion jätekeskuksen aluetta kehitetään kasvavaksi kiertotalousliiketoiminnan keskittymäksi.	Jätekuikko, kunta
Kaavoituksen avulla edistetään Kuopion jätekeskuksen toiminnan kehittämistä.	Kunta
Seuranta: Kiertotalousliiketoiminnan edistämiseksi toteutetut toimenpiteet	

TOIMENPIDE	VASTUU
UUSIOMATERIAALIEN KÄYTÖN EDISTÄMINEN	
Tehdään aktiivista työtä sen eteen, että jätteille löytyy uusia käyttötarkoituksia ja -kohteita. Vältetään jätesanan käyttöä viestinnässä silloin kun kyseessä on uusiokäytettävä materiaali.	Jätekkukko
Rakennus- ja purkutoiminnan käyttökelpoiset materiaalit kiertävät (esim. purku- ja uudelleenkäyttökartoitus, jätehuoltosuunnitelman toteutumista seuraava jätevästaaava rakennus- ja purku-urakoissa)	Kunnat, kuntien rakennusvalvonta
Maa- ja pohjarakentamisessa käytetään uusiomateriaaleja (esim. betoni- ja asfalttimurske, tuhka) kohteissa, joihin ne soveltuvat.	Kunnat
Toimivalla valvonnalla tuetaan kiertotalouden toteutumista.	Kuntien rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu
Seuranta: <i>Uusiomateriaalien käytön edistämiseksi toteutetut toimenpiteet</i> <i>Uudelleenkäytetty jätemäärä</i>	

TOIMENPIDE	VASTUU
LAJITTELUN TEHOSTAMINEN	
Selvitetään keinoja jätteiden syntypaikkalajittelun ja kerätyn sekajätteen lajittelun tehostamiseksi (esim. uudet teknologiset ratkaisut).	Jätekkukko
Järjestetään jätteiden lajittelu kattavasti kunnan omissa toimipisteissä niin, että lajittelu on helppoa asiakkaille ja henkilökunnalle. Motivoidaan ja kannustetaan lajitteluun.	Kunnat
Edistetään jätteiden lajittelun mahdollisuuksia asuinhuoneistoissa. Esimerkiksi uudisrakentamisessa sekä peruskorjausten ja -parannusten yhteydessä huolehditaan, että huoneistoihin järjestetään riittävät tilat/astiat jätteiden lajitteluun.	Kunnat, Jätekkukko
Ohjataan jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen jätehuoltomääräyksillä ja kohtuullisilla jätemaksuilla.	Jätelautakunta
Kaikista jätelajeista löytyy selkokieliset, kuvalliset lajitteluohjeet ja valistusmateriaalia. Tuodaan viestinnässä esille, minne lajiteltu jäte päättyy ja mitä materiaaleista tehdään.	Jätekkukko
Seuranta: <i>Lajittelun tehostamiseksi toteutetut toimenpiteet</i> <i>Lajittelutehokkuus (sekajätteen koostumus)</i> <i>Jätetaksa ja jätehuoltomääräykset</i> <i>Tuotettu materiaali ja toteutetut viestintätoimet</i>	

5.3 Asiakas- ja ympäristölähtöiset jätehuoltopalvelut

Asiakkaat osallistuvat palveluiden kehittämiseen ja palvelut vastaavat asiakastarpeita. Asukkaat ovat kattavasti jätehuoltopalvelujen piirissä. Jätehuoltopalvelut toteutetaan toimintavarmuudesta huolehtien ja ympäristölähtöisesti, eikä jätteistä aiheudu ympäristöhaittoja. Jätehuolto on sujuva osa arkea ja palvelut ovat helposti saavutettavissa koko toimialueella.

Indikaattori: Asiakastyytyväisyys
Jätehuollon ilmastopäästöt

Tavoite: Asiakastyytyväisyys on palvelukokonaisuuksittain korkea
Jätehuolto toteutuu hiilineutraalisti vuoteen 2030 mennessä

TOIMENPIDE	VASTUU
ASIAKKAIDEN OSALLISTAMINEN	
Hyödynnetään palvelumuotoilua ja osallistetaan asukkaat palveluiden kehittämiseen, suunnitteluun ja testaukseen. Asiakkaita kannustetaan vuoropuheluun palvelujen toimivuudesta ja soveltuvuudesta asiakkaiden tarpeisiin.	Jätekkukko, jätelautakunta
Seuranta: <i>Asiakkaiden osallistamiseksi toteutetut toimenpiteet</i> <i>Asiakaskyselyiden tulokset</i>	

TOIMENPIDE	VASTUU
MOTIVOIVA VIESTINTÄ JA NEUVONTA	
Kaikki asiakkaat tavoitetaan monikanavaisella ja innostavalla viestinnällä. Palveluneuvontaa tehdään kohdennetusti eri asiakasryhmien tarpeet huomioon ottaen.	Jätekkukko
Seuranta: <i>Toteutunut viestintä ja neuvonta sekä tavoitettavuuden arviointi</i> <i>Asiakaskyselyiden tulokset</i>	
TOIMIVAT JÄTTEIDEN KERÄYSRATKAISUT	
Selvitetään teknologian ja uudenlaisten palveluiden hyödyntämistä lajittelussa ja jätteiden keräyksessä (esim. monilokerokeräys).	Jätekkukko
Ylläpidetään asiakkaita palvelevia toimintavarmoja, kustannustehokkaita ja ympäristölähtöisiä sekajätteen ja kierrätettävien jätteiden kuljetuspalveluita selkeillä määritellyillä kuljetusalueilla.	Jätekkukko, jätelautakunta
Seuranta: <i>Toteutetut kokeilut tai selvitykset</i> <i>Kuljetusten kilpailutukset</i> <i>Kuljetusalueiden määrittely</i>	

TOIMENPIDE	VASTUU
SAAVUTETTAVA PALVELUVERKOSTO	
Kiinteästä lajitteluasemaverkostosta, säännöllisesti kiertävistä lajitteluasemista ja pop up -lajitteluasemista muodostetaan kustannustehokas ja saavutettava kokonaisuus.	Jätekkukko
Lajitteluasemaverkostoa kehitetään siten, että uudet kiinteät lajitteluasemat ovat paikoilla, joilla on riittävästi tilaa järjestää kattavat lajittelumahdollisuudet, turvallinen asiointi ja itsepalveluasiointi laajoilla aukioloajoilla.	Jätekkukko
Kiertävät lajitteluasemat ja pop up -lajitteluasemat järjestetään täydentämään kiinteitä lajitteluasemia huomioon ottaen palvelutarpeen kausivaihtelut.	Jätekkukko
Vaarallisten jätteiden keräys järjestetään kaikille lajitteluasemille ja keräystä täydennetään kiertävillä keräyksillä.	Jätekkukko
RINKI-ekopisteverkostoa täydentäviä ekopisteitä (erityisesti muovipakkausten keräystä) järjestetään alueen vakituinen ja vapaa-ajan asutus, muut palvelut sekä ympäristönäkökohdat huomioon ottaen.	Jätekkukko
Poistotekstiilejä kerätään keskeisimmissä kauppakeskitymissä.	Jätekkukko
Huomioidaan jätehuoltopalvelut maankäytön suunnittelussa (mm. jätehuollon tilavaraukset).	Kunnat
Seuranta: <i>Palvelutason toteutuminen</i> <i>Palvelujen saavutettavuuden arviointi</i>	

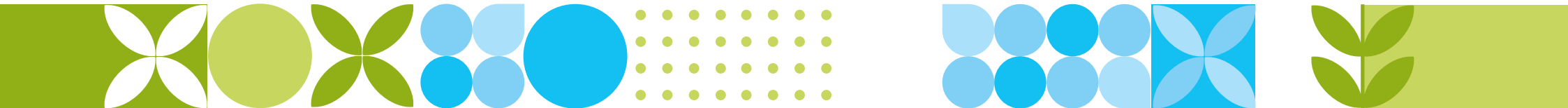
TOIMENPIDE	VASTUU
SUUNNITELMALLINEN SEURANTA JA VALVONTA	
Asukkaat ohjataan tarvittavien jätehuoltopalvelujen piiriin yhteistyössä. Kiinteistöjen jätehuoltopalvelujen ja jätteiden omatoimisten käsittelyn asianmukaisuutta seurataan ja valvotaan suunnitelmallisesti menettelyjä kehittäen.	Jätelautakunta, kuntien ympäristön-suojelu, Jätekkukko
Seuranta: <i>Jätehuollon liittymisaste</i> <i>Toteutettu seuranta ja valvonta</i>	
ROSKAANTUMISEN EHKÄISY	
Edistetään yleisten alueiden siisteyttä (esim. seurannalla ja huolehtimalla, että yleisillä alueilla on riittävästi roska-astioita sekä tukemalla vapaaehtoisia siivoustaikoita). Kannustetaan asukkaita pitämään siisteydestä huolta.	Kunnat
Ehkäistään roskaantumista ja huolehditaan jätteiden keräyspaikkojen siisteydestä. Annetaan tarvittavaa neuvontaa siisteyden ylläpitämiseksi.	Jätekkukko
Valvotaan alueellisten jätteiden vastaanottoaikkojen siisteyttä.	Kuntien ympäristön-suojelu
Seuranta: <i>Toteutetut toimenpiteet roskaantumisen ehkäisemiseksi</i> <i>Toteutettu seuranta ja valvonta</i>	

6. OHJELMAN SEURANTA

Jätepoliittisen ohjelman seuranta koordinoi Savo-Pielisen jätelautakunta. Ohjelman mukaisia tavoitteita ja toimenpiteitä käsitellään säännöllisesti Jätekukon ja Savo-Pielisen jätelautakunnan kesken. Lisäksi toimenpiteitä käydään läpi kuntien kanssa pidettävissä tapaamisissa.

Jätelautakunnan seurannan avuksi perustetaan ohjelman yhteistyö- ja seurantaryhmä, jossa on edustettuina kaikki ohjelman vastuutahot sekä ELY-keskusten edustaja(t). Yhteistyö- ja seurantaryhmä edistää myös ohjelman toimenpiteiden jalkauttamista käytäntöön. Lisäksi voidaan käynnistää yhteishanke, jonka avulla jätepoliittisen ohjelman toimenpiteet saadaan vietyä kuntien toimintaan. Jätepoliittista ohjelmaa voidaan toteuttaa myös olemassa olevien ilmasto- ja kiertotaloushankkeiden kanssa yhteistyötä tehden.

Ohjelman vastuutahoilta kerätään vuosittain seuranta varten tarpeellisia tietoja ohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttamisesta ja niistä koostetaan yhteenveto, josta raportoidaan kuntiin. Ohjelmakauden puolivälissä tarkastellaan ohjelman toteutumista asetettuihin tavoitteisiin nähden. Ohjelmakauden loputtua tehdään kattavampi yhteenveto ohjelman toteutumisesta.

7. OHJELMAN VAIKUTUKSET

Jätepoliittinen ohjelma antaa suuntaviivat jätehuollon pidemmän aikavälin kehittämiseksi Savo-Pielisen jätelautakunnan toimialueella ja sitouttaa osapuolet toteuttamaan jätehuoltoa yhteisen tahtotilan mukaisena. Jätepoliittisen ohjelman visio tähtää vuoteen 2030 saakka, joten sen vaikutukset ovat koko toimialueelle pitkäaikaisia.

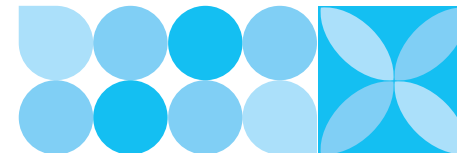
Vaikutukset ihmisiin

Jätehuolto toteutetaan toimialueella yhtenäisin periaattein asiakastarpeet ja saavutettavuus huomioon ottaen. Viestintää ja neuvontaa sekä asukkaiden käyttämiä palveluja kehitetään, jotta jätehuolto olisi asukkaille mahdollisimman helppoa. Asukkaiden osallistaminen palveluiden kehittämiseen edistää vaikutusmahdollisuuksia. Lajitteluun motivoiva ja asenneilmapiiriin vaikuttava viestintä ja neuvonta parantaa tietoutta jätehuoltoasioista ja edistää ympäristövastuullista toimintaa arjessa. Kokonaisuutena jätepoliittisen ohjelman vaikutukset ihmisiin ovat positiiviset.

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon

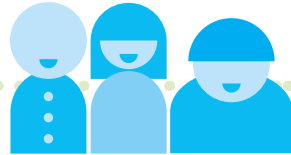
Jätepoliittisen ohjelman toimenpiteet tähtäävät ympäristövastuulliseen jätehuoltoon. Lisäksi ohjelma tukee kuntien omia kiertotalouteen, resurssiviisauteen ja ilmastotyöhön tähtääviä tavoitteita. Kierrätysasteen nostaminen ja jätteiden hyötykäytön lisääntyminen vaikuttavat ympäristöön positiivisesti. Kun jätteiden syntyä ehkäistään, tuotteet käytetään uudelleen ja jätteet hyödynnetään entistä paremmin, säästetään luonnonvaroja. Jätehuollon käytäntöjä uudistamalla, esimerkiksi tutkimus- ja kehitystoimintaan panostamalla, voidaan vähentää jätehuollosta aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia. Kokonaisuutena jätepoliittisella ohjelmalla on toteutuessaan merkittävä positiivinen vaikutus ympäristöön.

Vaikutukset kunnan talouteen ja henkilöstöön

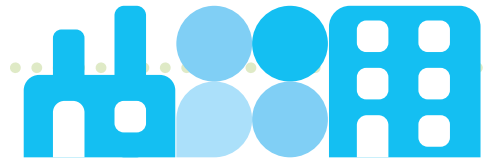
Kunnille vastuutettujen toimenpiteiden täysimääräinen toteuttaminen vaatii kunnilta jonkin verran taloudellisia- ja henkilöstöresursseja. Kiertotalousosaamisen kehittäminen ja ohjelman toimenpiteiden vieminen käytäntöön tuo henkilöstölle uudenlaisen osallistumisen mahdollisuuden. Jätteen määrän vähentämiseen liittyvien tavoitteiden toteuttamiseen sekä hankintoihin liittyvät panostukset, kuten kierrotaloutta edistävät hankintakriteerit, voivat aluksi aiheuttaa kustannuksia. Tavoitteiden saavuttamisesta voi kuitenkin syntyä pitkällä aikavälillä kustannussäästöjä.

Vaikutukset yrityksiin

Ohjelma koskee kunnan vastuulla olevaa jätehuoltoa, ensisijaisesti asumisen jätehuoltoa, joten yritysten jätehuoltoon ohjelmalla on vain vähäiset vaikutukset. Siltä osin kuin vaikutuksia on, niiden voidaan arvioida olevan lievästi positiivisia. Yhteistyön tehostaminen sekä tutkimus- ja kehitystoimintaan panostaminen edistää jätehuollon kokonaisvaltaista kehittämistä ja tukee eri toimijoiden (oppilaitokset, tutkimus- ja kehityslaitokset, alan yritykset, sidosryhmät) toimintaa kierrotalouden edistämiseksi.

Lieviä positiivisia vaikutuksia voi olla sellaisten kierrotaloutta edistävien yritysten ja muiden tahojen (esim. yhdistykset, säätiöt) toimintaan, joiden toimintaedellytyksiä kunnat voivat tukea. Lisäksi vaikutuksia voi olla sellaisten yritysten toimintaan, joissa panostetaan jätteiden synnyn ehkäisyyn ja materiaalien uudelleenkäyttöön, jos kunnat huomioivat nämä asiat hankinnoissaan.

8. OHJELMAN HYVÄKSYMISPÄÄTÖKSET

KUNTA	TOIMIELIN JA KÄSITTELYPÄIVÄ
Juuka	Toimielin xx.xx.2023 § x
Kaavi	Toimielin xx.xx.2023 § x
Konnevesi	Toimielin xx.xx.2023 § x
Kuopio	Toimielin xx.xx.2023 § x
Lieksa	Toimielin xx.xx.2023 § x
Nurmes	Toimielin xx.xx.2023 § x
Outokumpu	Toimielin xx.xx.2023 § x
Pieksämäki	Toimielin xx.xx.2023 § x

KUNTA	TOIMIELIN JA KÄSITTELYPÄIVÄ
Rautalampi	Toimielin xx.xx.2023 § x
Rautavaara	Toimielin xx.xx.2023 § x
Siilinjärvi	Toimielin xx.xx.2023 § x
Suonenjoki	Toimielin xx.xx.2023 § x
Tervo	Toimielin xx.xx.2023 § x
Tuusniemi	Toimielin xx.xx.2023 § x
Vesanto	Toimielin xx.xx.2023 § x

